

Zápis z jednání Pracovní skupiny pro oblast vzdělávání Romů

Jednání se uskutečnilo v pátek 29. března 2019 od 11.00 do 15.30 hod. v zasedací místnosti Fórum v budově Úřadu vlády České republiky (Vladislavova 4, Praha 1).

Přítomni: *Gwendolyn Albert, B.A., Mgr. Andrea Cibulková, Mgr. Lada Červeňáková, Mgr. Monika Durd'áková (zástup za Mgr. Lucie Macků), doc. PhDr. et PhDr. Martin Kaleja, Ph.D., Ing. Eva Nyklová, Mgr. Kateřina Šaldová, doc. PaedDr. Eva Šotolová, Ph.D.*

Omluveni: *Mgr. Anna Brychtová, Mgr. Štěpán Vidím Drahekoupil, Bc. Martina Horváthová, Mgr. Lucie Macků, Mgr. Jana Pernica Horáčková, PhDr. Jana Zapletalová*

Přizvaní hosté: *Mgr. Lucie Andrášková (NÚV), Mgr. Tatiana Dubayová, PhD. (Prešovská univerzita), PhDr. Tomáš Fliegl (MŠMT), Mgr. Hedviga Hafičová, PhD. (Prešovská univerzita), PhDr. Renáta Köttnerová (RVZRM), Mgr. Svatopluk Pohořelý (MŠMT), Mgr. Šárka Valášková (NÚV)*

Hosté: *Ján Balog (RVZRM)*

Oddělení kanceláře RZVRM a sekretariátu RVNM: *Mgr. Marianna Juhásová*

Přivítání a zahájení

Předseda pracovní skupiny, *Mgr. Jitka Štěrbová*, přivítal členy a hosty a zahájil jednání. K projednání bylo navrženo:

- I. Koordinační část jednání
 1. Hodnocení dosavadní činnosti a plán činností pro následné období
- II. Věcná část jednání
 2. Zahraniční zkušenost zástupců projektu V4 z Pedagogické fakulty Prešovskej univerzity
 3. Mentoring, tutoring, koučing a jim podobné podpůrné nástroje a mechanismy v intencích „školského zákona“
 4. Mentoring, tutoring, koučing a jim podobné podpůrné nástroje a mechanismy v intencích „vysokoškolského zákona“
 5. Různé

K programu nebyly žádné připomínky.

Bod 1. Hodnocení dosavadní činnosti a plán činností pro následné období

Předseda PS upozornil na potřebu vyjasnění členství v pracovní skupině. Z důvodu dlouhodobé absence na jednáních byl zaslán e-mail s žádostí o vyjádření se k členství v PS I

Jelikož od nich nepřišla odpověď, nebudou dále vedeni jako členové PS. Obdobný e-mail bude tajemnicí PS zaslán [] rezignoval na členství v pracovní skupině.

Na návrh předsedy PS budou jmenovány dvě nové členky: **Jana Zapletalová**, náměstkyně ředitelky pro oblast pedagogicko-psychologického poradenství a ústavní a ochrannou výchovu, NÚV a **Renáta Köttnerová**, členka Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „RVZRM“) a koordinátorka pro romské záležitosti v Olomouckém kraji.

O členství v PS dále požádal [], člen RVZRM. Předseda PS navrhl pozdržení členství z důvodu nedodání potřebných informací ze strany [] a doplnil informaci, že pan [] se jednání PS může kdykoliv jako řádný člen RVZRM zúčastnit.

Předseda vyzval k zaslání medailonku členy, kteří tak ještě neučinili a objasnil jeho záměr.

Odd. kanceláře RVZRM a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny (dále jen „RVNM“) bylo požádáno o zveřejnění informace o PS včetně zápisů z jednání na webové stránce Úřadu vlády ČR.

Předseda PS představil zaměření PS (základní činnosti a vize) a vyzval členy k připomínkám a návrhům cílů PS.

[] navrhla prosazovat spolupráci škol se sociálními pracovníky, poskytovateli sociálních služeb a OSPOD. [] navrhla cíl v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. [] navrhla soustředit se na kontrolu v oblasti implementace nové školské legislativy a naplňování závazků, které má ČR vůči mezinárodním institucím. Písemné návrhy cílů budou postoupeny tajemnici.

Předseda PS informoval, že přijal nabídku [], vedoucí oddělení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, NÚV, lektorovat vzdělávací program NÚV zaměřený na oblast pedagogicko-psychologické diagnostiky pro poradenské pracovníky ve školství žáků z jiného sociokulturního zázemí.

Informace z jednání RVZRM ze dne 21. 2. 2019

Usnesením č. 5/2019 Rady vlády pro záležitosti romské menšiny ze dne 21. února 2019 byl schválen podnět vládě ve věci *Zajištění přípravy a realizace systémových opatření, která umožní efektivní přístup k toleranci a respektu na školách s cílem nastolení a rozvoje bezpečného a zdravého klimatu ve školním prostředí*. Usnesení bylo přijato s poznámkou, že do materiálu budou dopracovány připomínky MŠMT a až poté bude návrh podnětu předložen vládě.

Na jednání RVZRM [], MRK, upozornila na stále přetrvávající problém nedostatečných informací o Romech a jejich kultuře v učebnicích pro základní a střední školy. Byl jí zadán úkol, aby do

příštího jednání RVZRM vypracovala podklad (včetně návrhu usnesení) pro začlenění informací o dějinách a kultuře Romů do rámcových vzdělávacích programů.

navrhla propojit tři témata: kulturu, dějiny a jazyk Romů. upozornil na možnost řešení těchto témat v rámci RVNM. Členové se usnesli, že v této věci za PS může být součinná paní

Zástupce PS v Monitorovacím výboru pro činnosti ASZ a dalších platformách

Předseda PS informoval, že novým předsedou Monitorovacího výboru pro činnost ASZ je člen RVZRM a vysvětlil potřebu zástupce PS v MV. Členové PS souhlasili, že zástupkyní PS v MV bude připojí se tak k nově navržené člence pro PS bude součinná v otázkách vzdělávání v tomto výboru.

Dále bylo domluveno, že bude náhradnicí v Monitorovacím výboru OP VVV a řádnou členkou v Plánovacích komisích OP VVV pro PO 1 a PO 3. Předseda PS zůstane řádným členem v Monitorovacím výboru OP VVV a nově náhradníkem v Plánovacích komisích OP VVV pro PO 1 a PO 3.

se stane náhradnicí v Řídícím výboru pro spolupráci s ASZ v Ostravě. Řádným členem zůstane předseda PS, který tuto informaci sdělí příslušné kontaktní osobě.

Plánované a očekávané akce

Členové PS byli informováni o dvou akcích. Dne 10. 4. 2019 se v NÚV (Praha) uskuteční odborný panel k prezentaci vzdělávacích modulů v systému *DVPP pro oblast společného vzdělávání: 4. Odborný panel KA3 (APIV A)*, na které vystoupí jako zástupce řešitele projektu a předseda PS jako tvůrce jednoho ze vzdělávacích modulů. V případě zájmu o účast na akci se mají členové PS obracet na . Dne 11. 4. 2019 se v prostorách Fakulty veřejných politik v Opavě bude konat mezinárodní odborná a vědecká konference *Rodina, škola a přátelé na cestě ke společnému kvalitnímu vzdělávání* (více info zde: <http://www.slu.cz/fvp/cz/konfrodinauvod>).

navrhla zřízení sdíleného kalendáře, který by sloužil k informování o akcích v oblasti vzdělávání. Tajemnice PS se ujala tohoto úkolu.

upozornila, že tématem vzdělávání se zabývá Kancelář veřejné ochránkyně práv. KVOP by PS mohla zasílat aktuální materiály.

Bod 2. Zahraniční zkušenost zástupců projektu V4 z Pedagogické fakulty Prešovskej univerzity

prezentovaly zkušenosti s mentoringem na Slovensku u dětí z marginalizovaných romských komunit. Z hlediska legislativního ukotvení mentoringu *zákon o pedagogických zamestnancoch č. 317/2009 Z.z.* zahrnuje pozici „**špecialista na výchovu a vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia**“ a pokyn ministra č. 39/2017 definuje profesní standardy (popisné kompetence) této pozice. Neexistuje systémová podpora žáků ze strany

státu. Mentoring je podporován zejména v rámci projektů neziskových organizací, např. Roma Education Fund (REF), Divé maky a ETP Slovensko – Centrum pre udržateľný rozvoj. Mezi slabá místa projektů patří např. neflexibilní financování, výběrovost skupiny žáků, omezená kapacita žáků a mentorů, dočasnost projektů, která snižuje motivaci mentorovaných a dalších žáků, vytíženost učitelů. V projektech se rozlišuje role **tutora**, který dohlíží na kvalitu vzdělávání a **mentora**, který je zaměřen na sociální rozměr.

Bod 3. Mentoring, tutoring, koučing a jim podobné podpůrné nástroje a mechanismy v intencích „šolského zákona“

Předseda PS se zástupce MŠMT zeptal, jak se k mentoringu staví MŠMT, jaké kroky realizuje/hodlá realizovat, s jakými finančními prostředky a jakými cestami tato věc bude/je řešena, o co se MŠMT opírá, co a jak garantuje to, aby procesy a finance nebyly zmařeny.

vedl, že MŠMT poskytuje podporu romským žákům středních škol prostřednictvím dotačního programu **Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol, konzervatoří a studentů vyšších odborných škol**. Alokace programu je 7 mil. Kč, přičemž ročně se nevyčerpá 1/3 prostředků. Žadatelem jsou školy, které prostředky následně rozdělí žákům. Výše podpory pro žáka se liší dle ročníku od 4 000 do 7 000 Kč. MŠMT zveřejňuje informace o programu na webové stránce MŠMT a o vyhlášení také informuje krajské úřady. Z programu lze hradit **tutoring ve smyslu doučování žáků**. Mentoring učitelů (ne žáků) se podporuje v rámci OP VVV.

Dle je problémem nedostupnost informací u znevýhodněných žáků. dále upozornila na značné rozdíly v čerpání prostředků mezi kraji. Školy žáky neinformují kvůli strachu ze zveřejnění počtu romských žáků. Problémem pro školy je složitá administrativa spojená s vykazováním prostředků a neexistence podpory pro žáky. **Nevyčerpané alokované prostředky jsou dle ní prostorem pro rozšíření dotačního programu o jiné aktivity, možnosti, např. o mentoring.**

Jednání o rozšíření aktivit/účelu programu je dle možné. Podnět od PS by mohl dále zahrnovat vyhodnocení finančních částek pro školy, jestli jsou dostatečné.

připraví podnět k úpravě dotačního programu MŠMT, zašlou jej předsedovi a tajemnici PS, ta poté uzavřenou verzi podnětu zašle :

Předseda PS navrhl změnu přístupu MŠMT od „plošného“ zaměření projektů k individualizovanému, v němž by bylo možné spojit prostředky s konkrétním podpořeným romským žákem/studentem. vedl možnost zařazení tohoto tématu do příštího programového období.

navrhla začít podporu formou mentoringu už na základních školách. Na to reagoval argumentem, že podpora žákům ZŠ je řešena podpůrnými opatřeními dle šolského zákona, např. asistentem pedagoga.

se zeptala na stav vyhlášky č. 27., kterou někteří členové PS připomínkovali a pořad neviděli finální text. uvedl, že vyhláška prošla mezirezortním připomínkovým řízením a čeká na podpis vedení MŠMT.

Bod 4. Mentoring, tutoring, koučing a jim podobné podpůrné nástroje a mechanismy v intencích „vysokoškolského zákona“

v souvislosti s podporou mentoringu uvedl, že VŠ mají poměrně velkou autonomii v práci se studenty. VŠ mentoring hradí ze svého institucionálního příspěvku, neexistuje na to dotační program.

Předseda PS upozornil, že VŠ chystají projektové záměry z OP VVV, klíčové aktivity 6 a 7 na podporu poradenství pro studenty se specifickými potřebami, studenty ze socioekonomicky znevýhodněných skupin, etnických minorit aj. **Problémem je neexistence metodiky MŠMT, která by stanovila, jak identifikovat cílovou skupinu. Nedefinování cílové skupiny přináší stav, ve kterém finanční prostředky často cílovým skupinám vůbec nejdou.**

Na základě zákonných důvodů MŠMT neviduje počty vysokoškolských romských studentů. Vypořádat se s určením cílové skupiny lze dle i právě v rámci jednotlivých projektů, ve kterých je prostor pro kvalitativní průzkum. Neexistence metodiky pro určování některých cílových skupin je dle jeho vyjádření pozitivním faktorem. Na základě objektivních kritérií by mnoho studentů vypadlo z podpory. Předseda PS doplnil i skutečnost, že je tomu i naopak. Do cílové skupiny se právě pro tuto dostupnost „volnosti“ dostávají ti, kterým reálně podpora nenáleží.

nabídl členům PS spolupráci při přípravě nové strategie. MŠMT v současnosti připravuje soubor opatření, která by se měla realizovat v následujících letech. Jedno z prioritních témat je téma nerovností a s tím související finanční podpora studentů. Byla zadána studie na téma nerovnosti se zaměřením na socioekonomické a etnické důvody. Na základě studie se budou od poloviny roku řešit možná opatření. **MŠMT bude PS informovat o dalších krocích.**

Bod 5. Různé

Úkoly a organizace PS ve vztahu ke kapitole Vzdělávání ve Strategii romské integrace na období 2021+

Tajemnice PS požádala členy PS o součinnost při tvorbě kapitoly Vzdělávání v rámci Strategie romské integrace 2021+. V návaznosti na jednání bude zaslán e-mail s pokyny k podávání návrhů, cílů a opatření.

Začleňování dětí vracejících se ze Spojeného království do českého vzdělávacího systému

představila kazuistiky navrácených romských žáků ze Spojeného království do měst v Olomouckém kraji. Od **MŠMT má informace o rozvojovém programu pro cizince, v rámci kterého mohou žáci absolvovat bezplatné kurzy češtiny.** Tuto formu nelze využít pro navrátilce, kteří jsou Češi. Dotčené školy požadují diagnostiku žáka od PPP, aby mohly zařídit podpůrná opatření, případně aby mohly rozhodnout do kterého ročníku povinného školního vzdělávání žáka

zařadit, nebo také jakým způsobem přistupovat k následné klasifikaci, případně jak jí uzavírat. Čekací doba v PPP je 4 měsíce, proto se domluvila s ředitelem PPP na přednostním vyšetření navracejících se dětí. To však není systémové řešení a neřeší problém v plném rozsahu. Školy by dle měly být upozorněny, že v případě nepřijetí dítěte musí vydat o věci rozhodnutí, nikoliv pouze ústně sdělit, že kapacita třídy je naplněna.

vedl, že MŠMT má na webové stránce podrobnou informaci pro rodiče, kteří se navracejí ze zahraničí. **Pokud má žák trvalý pobyt v ČR, tak je zařazen do spádové školy, která má povinnost ho přijmout. Nespádová škola nemusí žáka přijmout, musí to však odůvodnit a objasnit otázku klasifikace žáka.**

NIDV podporuje pedagogy, kteří vzdělávají žáky cizince. Školy mohou využít služeb tlumočnicků a adaptačních koordinátorů, kteří žákům cizincům pomáhají s přizpůsobením se školnímu prostředí.

se obrátí na krajskou pobočku NIDV v Olomouckém kraji s žádostí o rozšíření podpory pro ne-cizince. **Dále připraví návrh podnětu pro RVZRM, ve kterém bude MŠMT požádáno o monitoring navracejících se žáků a jejich integrace do vzdělávacího systému. PS následně návrh projedná a předá RVZRM.**

Předseda uzavřel pracovní jednání, poděkoval hostům a členům za jejich práci, názory, připomínky a postřehy. Doplnil, že termín dalšího pracovního jednání bude stanoven na základě výsledku hlasování o navržených termínech prostřednictvím již ověřeného komunikačního kanálu (doodle).

Zpracovala: *tajemnice PS*

Za správnost: *....., předseda PS*